

BEL

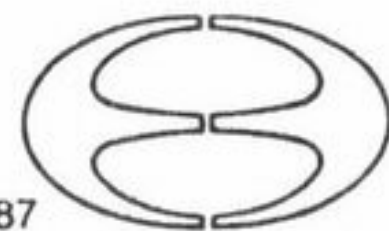
informas

Nº 26

AUGUSTO 85

INFORMA BULTENO DE BRAZILA ESPERANTO – LIGO

Boletim Informativo da Liga Brasileira de Esperanto
Praça da República, 54 – 2º andar – Tel.: 232-6309
CEP: 20.211 – Rio de Janeiro – RJ – BRASIL

1887-1987

Centjara jubileo de Esperanto

IMPRESSO

SURVOJE AL LA CENTJARIĜO: ESPERANTO SUR LA STRATOJ!

"Um, dois, três, quatro, cinco mil, queremos o esperanto nas escolas do Brasil" (Unu, du, tri, kvar, kvin mil, ni volas Esperanton en la lernejojn de Brazil!"), tiel laŭtekriis proksimume 500 esperantistoj kiuj partoprenis en la programita marŝado tra la ĉefa avenuo kaj aliaj stratoj de Belo Horizonte (la tria plej granda brazila urbo), sabate, matene, la 20-an de Julio. Estis la propra efektivigo de la ĉeftemo de la Kongreso, dum la propra Kongreso mem!

Sed la marŝintoj ne nur laŭtekriis. Ili ankaŭ kantis, sub la akompano de malgranda muzikistaro, portis verdajn flagetojn, gasbalonojn, afiŝojn ("Esperanto: uma questão de bom senso - Esperanto: la saĝa decido!"; "Os outros idiomas que nos perdoem, mas o esperanto é fundamental - Ke la ceteraj idiomoj pardonu nin, sed esperanto estas fundamenta!"; "Esperanto já - Esperanto tuj!" kaj "Esperanto, uai - Esperanto, kompreneble!") kaj amase disdonis informajn prospektojn pri Esperanto al la preterpasantoj. Dume, ĵurnalistoj fotis la manifestacion kaj la sekvintan tagon publikigis raportojn pri la okazintaĵo en la ĉefaj ĵurnaloj de la urbo. Same, okazis ĉe la ĉefaj televid-kanaloj, kiuj filmis la aferon kaj en la vesperaj ĵurnaloj dissendis al la tuta Brazilo informojn pri Esperanto kaj pri la marŝado.

Se oni konsiderus nur tion, ni povus epiteti tiun Kongreson sukcesplena! Sed, ne estis nur tio!

Antaŭ la Kongreso mem, la alvenantaj kongresantoj estis surprizitaj pri la propaganda panelego ("out door"), starigita en la enirejo de Belo Horizonte, kiu trafe informis ĉiujn pri la internacia lingvo ("Faça um milhão de amigos no mundo inteiro: aprenda esperanto! - Faru unu milionon da amikoj en la tuta mondo: lernu Esperanton!"). Poste, oni trovis du pliajn tiajn aliloke. Ĉie, en la urbo, pendis la bela kaj alloga oficiala afiŝo de la Kongreso: en la aŭtobusa stacidomo, ĉe ĵurnalbudoj, ĉe butikoj, ĉe hoteloj ktp ...

KULTURKUNVENOJ EN LA SIDEJO DE BEL – PROGRAMO POR SEPTEMBRO 85

07/09 – Ne okazos kunveno: feria tago.

14/09 – Prelego de S-ano Patrick Petiot pri la temoj "INTERNACIA KODO POR SILDOS PRI SANO" kaj "PRAKTIKAJ UZOJ DE ESPERANTO DUM VOJAĜOJ".

21/09 – VARIA KUNVENO (informoj, skeĉoj, poemoj, vortludoj, ktp ...)

28/09 – Prelego de S-ano Alfredo Aragon pri la temo "ENKONDUKO AL LA MUZIKO"

* Ĉiuj kunvenoj komenciĝos je la 16-a horo *

Krome, ankaŭ en la dua tago de la Kongreso, ĵaŭde, la 18-an de Julio, okazis publika debato portugallingve pri la temo "Esperanto: ĉu utopio aŭ realaĵo"? Kvankam ne aperis naciaj aŭ lokaj specialistoj por diskuti la aferon, ĵurnalisto el loka gazeto starigis demandojn kaj ankaŭ la ĉefa TV-kanalo de Brazilo (TV-Globo) ĉeestis, filmis la kunvenon kaj raportisto el tiu TV-kanalo starigis ankaŭ demandojn trafe responditajn de S-ano Geraldo Mattos kaj dissenditajn en la nokta TV-ĵurnalo. Sendube, nur pro la supraj eroj jam valoris la penon iri al Belo Horizonte!

En ĉiuj kongresaj tagoj, la ĵurnaloj, radi-kaj-televid-stacioj abunde raportis pri la evento. "O Estado de Minas", grava ĵurnalo el Belo Horizonte, distribuita tutlande, dediĉis sian sabatan ĉefartikolon (la 20-an de Julio) al esperanto, per tre pozitiva prezento.

Sed, la Kongreso mem ne estis nur tio! Ankaŭ konsistigis la programon kutimaj eroj de antaŭaj Kongresoj: solena malferma kunsido, fakaj kunsidoj, diverstemaj interesaj prelegoj, aŭkcio (filmita kaj poste dissendita de TV-Manchete!), kursoj, lanĉo de libroj, meso, ferma kunsido.

Aparte, ni volas mencii du aliajn erojn de tiu neordinara 21-a BKE: la nokta "serenado" sub la luno, kun prezentado de kanzonoj en Esperanto, ĉe la placo, kie estas starigita la Zamenhof-buseto kaj la balo "verd-blanka", kun la partopreno de proks. 200 dancamantaj kongresanoj.

Lasta surprizo: la anonco, en la ferma kunsido, de la aliĝintoj al la 21-a Brazila Kongreso de Esperanto (Belo Horizonte, de la 17-a ĝis la 21-a de Julio 1985): 609 (!) el 18 brazilaj ŝtatoj. Eble, la plej amasa Esperanto-Kongreso en Brazilo, post la Universala Kongreso en Brasília, en 1981.

Gratulojn al la junaj samideanoj de la Loka Kongresa Komitato, kiu inteligente kaj kompetente organizis tiun Kongreson! Ke ilia ekzemplo prilumu la estontajn Brazilajn Kongresojn de Esperanto!

La 22-a Brazila Kongreso de Esperanto okazos en Curitiba, Paraná, en julio/86.

Aloísio Sartorato

Malferma Kunsido: La podia gvidantaro

La ĉeestanta publiko

REZOLUCIO DE LA 21-A BRAZILA KONGRESO DE ESPERANTO

La plenkunsido de la 21-a Brazila Kongreso de Esperanto, aŭskultinte la partoprenantojn en la diversaj kunsidoj kaj observinte la rezultojn de la eksteraj manifestacioj, konstatas:

- 1) ke ĉi tiu Kongreso plene sukcesis koncerne la temon: "Survoje al la Jubilea Centjaro - Esperanto sur la stratoj";
- 2) ke iom post iom niaj kongresoj fariĝas vera forumo de la brazila esperantistaro;
- 3) ke la Brazila Esperanto-Movado evoluas cele al la dezirata unuiĝo.

Sekve ĝi decidas rekomendi, ke ĉiam en estontaj (ĉu naciaj aŭ regionaj) eventoj oni ne nur uzu nian potencialon por la efektiva aplikado de la demokratia sistemo, sed ankaŭ oni montru al la neesperantista publiko la uzeblecon de Esperanto kaj la forton de nia Movado.

Belo Horizonte, la 21-an de Julio 1985.

PARTOPRENU LA 22-AN BRAZILAN KONGRESON DE ESPERANTO, EN CURITIBA, PARANÁ, EN JULIO 1986 *****
 PARTOPRENU LA 22-AN BRAZILAN KONGRESON DE ESPERANTO, EN CURITIBA, PARANÁ, EN JULIO 1986 *****
 PARTOPRENU LA 22-AN BRAZILAN KONGRESON DE ESPERANTO, EN CURITIBA, PARANÁ, EN JULIO 1986 *****

MALLONGE ... PRI LA BRAZILA MOVADOESPERANTO-INFORMADO

KORTUSAJO PRI ESPERANTO NACISKALE LEGIĜIS - Omaĝe al la 21-a Brazilia Kongreso de Esperanto, kortusa artikolo tiutema elstaris en unu el la plej gravaj ĉi-landaj ĵurnaloj (JORNAL DO BRASIL, 17/07/85). La aŭtoro, Prof. Affonso Romano de Sant'Anna, estas fama ĵurnalisto kaj verkisto. En nia aprila numero, ni citis poezian mencion far de li en sia lasta libro, kaj menciis lerterkontakton inter li kaj S-anino Izabel Santiago. Tiam, krom laŭdi liajn verkojn, ŝi plene refutis lian "tezon" pri la senhistorieco de Esperanto kaj ties neaparteneco al tiu ĉi mondo. Li promesis publikan riparon kaj, fine, informite de BEL pri la Kongreso, grandskale propagandis pri Esperantismo.

ESPERANTO MUZIKE DISAŬDIĜAS PER M.F. RADIO - Lastjule, la brazila modulitfrekvenca Radio Imprensa elsendis 1-horan programon kun 12 kanzonoj en Esperanto. Kunprezentis ĝin la iniciatinto, S-anino Izabel Santiago, kiu ankaŭ informis pri la lingvo ktp ... Pro la sukcesa rezulto, la radiestraro invitis ŝin regule prezentadi tiajn programojn. Temas pri unika ŝanco disvastigi Esperanton, ties kulturon kaj utilecon. Tamen, pro konataj ekonomiaj kialoj, la materialo enportenda por tiu entrepreno tro alte kostas ĉe ni. Ĉu ankaŭ Sudameriko meritas amikan helpon? Se vi emas kontribui, bv. skribi al Izabel Santiago (Rua Ribeiro Guimarães, 217/105, 20.511-RIO DE JANEIRO).

FONDITA EN SÃO PAULO "GRUPO POR DISVASTIGADO DE ESPERANTO" - Laŭ prospekto de tiu grupo, "G.D.E. celas popularigi Esperanton kiel lingvon utilan al la kultura, profesia kaj filozofia kresko de l' homo, same kiel la interŝanĝo de spertoj, konoj kaj konsekvence zorgi pri la internaciaj rilatoj. Kiel disvastigmaniero, ni partoprenas en foiroj, kongresoj, ekspozicioj, ktp, kie ni montras kaj vendas librojn, revuojn, ĵurnalojn, T-ĉemizojn, insignojn, ktp ... En la komenco, ni nur opiniis, sed post preskaŭ unu jaro aktivantaj, ni konkludas ke ni elektis ĝustan esprimilon por disvastigi la Lingvon Internacian". La Grupo jam aktivis plurfoje, en São Paulo: la 10-an de novembro 84, ĉe II "Alumiar", foiro realigita en la parko "Continental"; la 24-an de novembro 84, ĉe la Foiro de Freguesia do O'; la 23-an kaj 24-an de marto 85, ĉe "Festão da Voz", okazinta ĉe Parko "Água Funda" kaj de la 13-a ĝis la 21-a de aprilo 85, ĉe la "Foiro de l' Spiritisma Libro", en kvartalo Freguesia do Ó. Ĉar la materiale uzata dum la foiroj, iom post iom, difektiĝas pro troa konsultado, la Grupo petas ĉies helpon per donaco de libroj, revuoj, ĵurnaloj, prospektoj ktp ... Sendu la materialon al la kunordiganto: S-ano José Carlos Ferreira dos Santos, Rua Terezinha di Spagna Lobo, 121, 02832-SÃO PAULO, SP. Jen ekzemplo de efika eksterasocia informlaboro pri Esperanto! Gratulojn!

NOTO PRI ESPERANTO EN SPIRITISMA GAZETO - aperis ĉe "Mãos Unidas", oficiala organo de "Conselho Regional Espírita da Grande Florianópolis", en sia eldono de aprilo/majo 85.

ĈIUSEMajNAJ ESPERANTO-NOVAĴOJ EN ĴURNALO DE MANAUS - Laŭ informo aperinta en "Hileo", aprilo/majo/junio 85, ĉiusemajne aperas Esperantaj novaĵoj en la ĵurnalo "A Notícia", de Manaus, Amazonas.

NOVAĴO PRI ESPERANTO EN "REVISTA BRASILEIRA DE TELECOMUNICAÇÕES" - En sia eldono marto-aprilo 85, Revuo "TeleBrasil", paĝo 63-a, publikigis la jenan novaĵon pri la Internacia Lingvo: "Qual o idioma adequado para o uso em computadores? Segundo a Universidade de Paderborn, na Alemanha Ocidental, é o esperanto - o idioma de união entre os povos. Partindo deste princípio a Burro Voor Systeemontkilling, empresa de programação holandesa, tem um projeto que visa a tradução rápida e automática de qualquer idioma para o esperanto".

EKSPOZICIO PRI ESPERANTO, EN BARRETOS, SP - Laŭ informo aperinta en "Komuniko de S.E.S.F.V. Lorenz", 15/6/85, "S-ano Evandro Silva Martins partoprenis en la III CONRESPI, en Barretos, ŝtato São Paulo, kie li aranĝis ekspozicion pri Esperanto. TV-Globo faris raporton pri la okazaĵo".

"SPIRITISMA JARLIBRO 85" PROPAGANDAS ESPERANTON - Tiu sama bulteno supre citita sciigas nin ke "Anuário Espírita 85", eldonita de "Instituto de Difusão Espírita" (Caixa Postal 110, 13.600-ARARAS, São Paulo) aperigas diversajn informojn pri Esperanto kaj artikolon de S-ano Benedicto Silva pri libroj en Esperanto eldonitaj en Brazilo.

PRELEGO PRI ESPERANTO EN LERNEJO "ALMIRANTE BARROSO", EN RIO DE JANEIRO - Daŭrigante sian informlaboron pri Esperanto, S-ano José Rabello de Paula prelegis, la 3-an de Julio, al la instruistoj de la unuagrada lernejo "Almirante Barroso", en kvartalo Tijuca, en Rio de Janeiro. Li ankaŭ sukcesis starigi etan ekspozicion pri revuoj kaj libroj en Esperanto.

RUBRIKO PRI ESPERANTO ĈE ĴURNALO "O RORAIMA" - Sub la respondeco de S-ano Raimundo Dourado, ĵurnalo "O Roraima" el Boa Vista, RO, publikigas regule rubrikon kun aktualaj informoj pri la internacia lingvo.

UNUHORA INTERVJUO PRI ESPERANTO ĈE "RÁDIO ROQUETTE PINTO", EN RIO DE JANEIRO - okazis, la 10-an de Julio, de la 12-a ĝis 13-a horo, en la programo "Tome ciência" (Informiĝu). Partoprenis la programon S-anoj Fernando Marinho, Sylla Chaves, Jorge Campos de Oliveira kaj José Rabello de Paula al kiu ni ŝuldas la inviton de tiu registara radio de ŝtato Rio de Janeiro.

ESPERANTO-INSTRUADO

SEKRETARIEJO PRI EDUKADO DE ŜTATO SÃO PAULO MANIFESTIĜAS PRI ESPERANTO - Respondante al konsulto de ILEI (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj) rilate al la temo de ties 18-a Internacia Konferenco, en Sofio - "Esperanto en la sistemo de fremdlingva instruado", post kelke da konsideroj, la Sekretariejo pri Edukado de Ŝtato São Paulo (Brazilo) manifestiĝis jene: "Konklude, ni povas aserti ke laŭ la aktuala leĝo, kvankam ne estas deviga la enkonduko de Esperanto en la unua-kaj-duagradajn lernejojn, tiu leĝo mem favoras, pere de nerestrikta kaj fleksebla gvidlinio, oportunecon por enkonduko de tiu elemento en la studplanon, kondiĉe ke tia decido estas interesa por la instruoj kaj/aŭ por la komunumoj en kiuj la instruoj troviĝas". Subskribis la konsulton al la Sekretario pri Edukado la Prezidanto de ILEI - rektoro Helmut Sonnabend, kiu loĝas en Peine, Germanujo". Tiel informas nin, "La Lampiro", en sia aprila/maja/junia 85 eldono.

OFICIALA KURSO DE ESPERANTO EN MAIRINQUE, SÃO PAULO - Laŭ iniciato de la urbestro de Mairinque, SP, S-ro José Luiz Bellini, estis starigita E-kurso, sub la aŭspicio de la Komunuma Sekretariejo pri Edukado kaj Kulturo. La kurso, proponita de la estraro de São Roque E-Klubo, havas 40 gelernantojn kaj estas gvidata de S-ano Manuel Blaz Garcia (Laŭ "La Lampiro", aprilo/majo/junio 85).

KURSO DE ESPERANTO EN DUAGRADA LERNEJO DE SÃO PAULO - okazas, sub la aŭspicio de EASP, kaj gvidata de S-ano Elvira Fontes, ĉe Lernejo "Alexandre Von Humboldt", ekde la 21-a de marto 85 (Laŭ "La Lampiro", aprilo/majo/junio 85).

SESHORA ESPERANTO-KURSO EN REALENGO, EN RIO DE JANEIRO - Estis plensukcesa la intensiva E-kurso gvidita de S-ano Sylla Chaves en la kvartalo Realengo, en Rio de Janeiro. Pli ol 20 personoj sekvis, kun granda intereso, la eksplikojn de nia S-ano Sylla. La kurso estis aŭspiciita de Esperanto-Grupo Realengo kaj UDER (Laŭ "O Sol Nascente", julio 85).

DIVERSAJ

III ESPERANTO-GRUPOJ EN BRAZILIO - "La Lampiro", la oficiala organo de São Paulo E-Asocio, en sia eldono de aprilo/majo/junio 85, publikigis tre utilan liston da Esperanto-grupoj funkciantaj en Brazilo. Entute, 83 grupoj tra la tuta lando. Se oni aldonas al tiuj, la liston de grupoj en ŝtato São Paulo, publikigita en antaŭa "La Lampiro", tiu nombro atingas entute 111 grupojn.

BRAZILAJ ESPERANTISTAJ KATOLIKOJ RENKONTIĜIS EN SÃO PAULO - Sub la respondeco de Brazila E-Katolika Organizo okazis, en São Paulo, la 24-an de marto 85, la 1-a Brazila Renkontiĝo de Katolikaj Esperantistoj. La Socia Centro "Pedro Pekumas" gastigis la Renkontiĝon, organizitan de la agema Pastro Pedro M. Urbaitis (Laŭ "La Lampiro", aprilo/majo/junio 85).

"IV CONVENÇÃO MINEIRA DE ESPERANTO", EN 1987 - En mesaĝo al la esperantistoj de Minas Gerais kaj de la tuta lando, "Sociedade Mineira de Esperanto" (Rua Rio de Janeiro, 462 s/l.202, 30.000 - BELO HORIZONTE, MG) proponas la okazigon, en la dua semestro de 87, de la "IV Convenção Mineira de Esperanto".

"LETERA REVUO: ĈU ESPERANTA AGADO?" - En Pelotas, RS, oni publikigas gazeton nomitan "Letera Revuo". Laŭ cirkulero al ni sendita, ĝi celas peradi korespondanton ie ajn en la mondo. La intereso, per Cr\$ 2.000, povas publikigi anoncon aŭ, per Cr\$ 5.000, aĉeti ekzempleron de tiu trimonata periodaĵo, kiu listigas adresojn de korespondemuloj. La respondeculo estas S-ro João Alberto Luiz (Caixa Postal 421, 96.100-PELOTAS, RS).

ACESITA E-KLUBO BEZONAS NIAN HELPON! - Acesita E-Klubo estas unu el la plej novaj E-Klubo en Brazilo. Malgrau ilia sindonemo, ili bezonas nian helpon en tiu komenca stadio. En letero al ni sendita, ili skribis: "Tial, estus bonvenaj viaj instruaj rimedoj, spertoj aŭ eĉ ia ajn donacoj, kiuj povus helpi nin samforme". Ankaŭ ili intencas baldaŭ okazigi prezentadon pri Ĉinio. Pro tio, iu ajn materialo pri tiu lando ankaŭ estas tre bonvena. La adreso de Acesita E-Klubo estas: Rua 6 de Janeiro, 60 s/16, Caixa Postal 191, 35180-ACESITA, Minas Gerais.

Dum VARIA KUNVENO, oni aranĝis atelieron en klasĉambra angulo en nia sidejo, kie Arandi G. Teixeira kaj Jorge das Neves verve ludis la skeĉon LA VALORA PENTRAĴO (el Facila Skeĉ-Albumo). Wanda Lopes reĝisoris kaj fotis.

La 23-an de Junio, post ĝoja tagmanĝo ĉe AABR-Rio, okazis balotado de Kosmopolita Konversacia Klubo, kies nova klubestro fariĝis José Jorge Serpa, kiu ricevas de Jacy R. de Castro (la antaŭa klubestrino) la postenan identigilon.